



W literaturze polskiej i światowej do dzisiaj pojawiają się przerażające wspomnienia z obozów koncentracyjnych ludzi, którym udało się przeżyć tamten okrutny czas. Książka **Na skraju piekła** mówi o innym kręgu zła – nieludzkiej ziemi, gdzie życie oddało wielu Polaków. Symbolem tragedii ludzi (dorosłych, dzieci i niemowląt), którzy zostali wypędzeni w ciągu godziny ze swoich domów, stał się pociąg-widmo wiozący ich bydlęcymi wagonami w mroźną syberyjską tajgę i bezkresne stepy Kazachstanu. Dla większości podróż ta, gdzie jedynym pożywieniem był solony śledź i „kipiatok” (wrzątek) raz na kilka dni, gdzie stłoczeni do granic możliwości umierali stojąc, była ostatnią podróżą w życiu, a ci, co dotrwali do końca, często zazdrościli tym, których już nie było.

Ta lektura, jak i inne wspomnienia o czasach wojny, mają być ostrzeżeniem, by nigdy już nie doszło do takiej gehenny! W filmie Andrieja Konczałowskiego Runaway Train jest taka scena, gdzie padają znamienne słowa - jeden z bohaterów stwierdza mówiąc do drugiego: Jesteś bestią! On odpowiada: Gorzej, jestem człowiekiem! Oby te słowa wypowiedane były tylko z ekranu podczas kinowego seansu!

R.M.

Lewandowska-Kąkol Agnieszka: Na skraju piekła. Warszawa: Fronda, 2013. ISBN 978-83-62268-95-5